

Aan de leden van
de vaste Kamercommissie voor Justitie & Veiligheid en
de vaste Kamercommissie voor VWS

cie.jv@tweedekamer.nl
cie.vws@tweedekamer.nl

referentie 20220016
contact Stijn Verbruggen
betreft Debat over het systeem van de jeugdbeschermingsketen
bijlage de brandbrief van de Gecertificeerde Instellingen d.d. 8 december 2021

Utrecht, 14 september 2022

Geachte woordvoerders jeugdbescherming,

Morgen debatteert u over het systeem van de jeugdbeschermingsketen. Indringende rapporten en signalen van onder andere het WODC en de gezamenlijke Inspecties maken duidelijk hoe urgent de situatie is. De inspecties stellen in hun Signaalbrief: *"We zien nu dat er nog steeds geen verbeteringen zijn. Wij kunnen met ons toezicht er niet voor zorgen dat kinderen de juiste hulp en bescherming krijgen. Het helpt niet als wij instellingen maatregelen opleggen. Want de oorzaak van de problemen ligt niet bij de instellingen."*

Er wordt gesproken over een crisis in de jeugdbescherming. Hoewel er inderdaad duidelijk sprake is van een crisissituatie, wekt dat woord ook de suggestie dat deze problematiek zich nu ineens uit het niets voordoet. En dat is natuurlijk niet zo. Er is eerder sprake van jarenlange verwaarlozing van alle signalen en noodkreten die zijn afgegeven.

Er lag in 2019 al een alarmerend Inspectierapport¹, en ook dat kwam niet uit het niets. De Transitie Autoriteit Jeugd² constateerde in maart 2018 dat de helft van de jeugdbeschermings-organisaties in een zorgelijke financiële positie verkeerde en herhaalde dat de versnipperde jeugdbeschermingsketen tot problemen leidt. Als bijlage bij deze brief ontvangt u ter illustratie ook een afschrift van de brandbrief³ die ik in december 2021 samen met de bestuurders van de Gecertificeerde Instellingen aan de toenmalige minister voor Rechtsbescherming stuurde.

¹ <https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2019/11/08/inspecties-kwetsbare-kinderen-onvoldoende-beschermd>

² <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/structurele-problemen-jeugdinstel-structurele-problemen-jeugdinstel-vragen-om-echte-oplossingen/>

³ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/crisis-in-de-jeugdbescherming/>

Zojuist verscheen de brief van minister Weerwind en staatssecretaris Van Ooijen voor het Kamerdebat morgen. In deze brief schetsten de bewindspersonen duidelijk welke problemen er zijn en we onderschrijven zijn analyse van de knoppen waar aan gedraaid moet worden. De urgentie die wel duidelijk doorklinkt aan het begin van de brief bij de beschrijving van de problematiek, missen we echter bij de uitwerking van de concrete maatregelen. De problematiek is al jaren bekend, we zijn al jaren met alle betrokken partijen in overleg, er liggen stapels rapporten en onderzoeken. Het is nu dus tijd om concrete stappen te zetten. In plaats daarvan lezen we vooral afspraken die 'dit najaar' volgen, een plan van aanpak dat nog gemaakt moet worden, een vrijblijvende handreiking voor het verwijzingsproces, een gesprek met de wijkteams, een afwegingskader dat in het eerste kwartaal van 2023 gereed moet zijn, een 'verkenning' naar 'de mogelijkheid' voor contractstandaarden, een inventarisatie van 'good practices' die eind dit jaar 'naar verwachting' gedeeld kan worden, en bedragen die in het niet vallen bij de enorme opgaven die er liggen.

Er móet nu een knoop doorgehakt worden over een landelijke caseloadnorm en die moet ook direct ingevoerd en gefinancierd worden. Met een landelijk tarief (conform een aangenomen Kamermotie⁴ in juli 2021), want de wijze waarop jeugdbeschermers hun werk doen, mag niet afhankelijk zijn van de 'toevallige' financiële situatie (of bereidheid) van de gemeenten in de betreffende regio. De minister kondigt alleen aan dit najaar 'de mogelijkheden te verkennen om afspraken te maken over een landelijke norm voor de caseload'. Gesprekken daarover zijn natuurlijk al een hele tijd gaande en leiden nog te weinig tot concrete verbeteringen. De Inspecties⁵ schrijven: *"Afgelopen maanden hebben de inspecties gesprekken gevoerd met Veilig Thuis, lokale teams, de Raad voor de Kinderbescherming, gecertificeerde instellingen, specialistische jeugdhulp, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de betrokken ministeries. Hieruit concluderen de inspecties dat op korte termijn geen breed gedragen aanpak te verwachten is om de jeugdbescherming te verbeteren."*

Ondanks een duidelijk rapport⁶ over een reële caseload (lees: voldoende tijd van de jeugdbeschermer voor gezinnen en kinderen), blijft het bij overlegcircuits en vervolgonderzoeken. De knoop wordt niet doorgehakt, maar krijgt er nog enkele lussen bij. Daar bovenop: het extra geld dat het rijk toezegt voor werkdrukverlaging wordt alleen uitgekeerd als gemeenten ook meedoen, maar die beslissen daar pas in oktober over. De kosten om de caseload te verlagen naar het advies van Significant⁷ berekenen wij op minstens 100 miljoen euro per jaar. De in deze brief genoemde 20 miljoen euro per jaar zijn dus een druppel op de gloeiende plaat.

De acute problematiek in de jeugdzorg is breder dan alleen de jeugdbescherming. WODC en Inspecties wijzen terecht ook op het ontbreken van voldoende beschikbaarheid van (specialistische) jeugdhulp. Minister Weerwind verwijst naar de verbeteringen die de Hervormingsagenda moet brengen, maar ook die agenda zal vooral nog uit te werken en uit te voeren acties bevatten en de gesignaleerde knelpunten niet van de ene op de andere dag oplossen. Er wordt oneindig gepolderd en in processen en onderzoeken geparkeerd, terwijl de urgentie vraagt om het doorhakken van knopen en maatregelen die snel doorgevoerd kunnen worden.

⁴ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/sociaal/kamer-wenst-landelijk-tarief-voor-jeugdbescherming>

⁵ <https://www.igj.nl/actueel/nieuws/2022/09/13/crisisaanpak-nodig-om-kinderen-met-jeugdbeschermingsmaatregel-te-beschermen>

⁶ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/onderzoek-significant-public-niet-meer-dan-8-a-9-gezinnen-per-jeugdbeschermer/>

⁷ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/onderzoek-significant-public-niet-meer-dan-8-a-9-gezinnen-per-jeugdbeschermer/>

Ondanks erkenning en herkenning van de probleemanalyse en de oplossingsrichtingen, maken wij ons dus grote zorgen over de mate waarin de voorgestelde maatregelen vrijwel allemaal wederom vooruit worden geschoven of te vrijblijvend zijn danwel tekort schieten. We kunnen ons voorstellen dat het debat morgen voor het grootste deel in het teken staat van de bestrijding van de acute crisis en dat is terecht. Er moet nú iets gebeuren.

Tegelijkertijd zien we dat het stelsel van de jeugdbescherming een grondige herziening nodig heeft. Dat is een traject dat meer tijd kost, maar waar ook meer vaart mee gemaakt kan worden dan tot nu gebeurt. Ik wijs u graag op onze reactie bij de internetconsultatie over het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming⁸. Het zou goed zijn als de 'crisismaatregelen' die nu genomen worden ook helpend zijn om stappen richting de gewenste stelselwijziging te zetten. De Gecertificeerde Instellingen ontvangen u graag om hierover van gedachten te wisselen en de noodzaak van een fundamentele verandering in de praktijk te illustreren. Voor het debat van morgen is het vooral van belang dat er nu echt snel concrete stappen gezet worden, zodat we uit de crisisstand komen en aan de slag kunnen!

Concreet zijn voor de korte termijn de volgende maatregelen cruciaal:

- Een landelijke caseloadnorm (van 1 jeugdbeschermer op 9 gezinnen⁹);
- Een landelijk tarief waar deze caseloadnorm in is verwerkt;
- Voorrang op jeugdhulp voor kinderen met een kindbeschermingsmaatregel.

Mocht u nog vragen hebben of bijvoorbeeld een werkbezoek willen plannen, dan kunt u contact opnemen met Stijn Verbruggen, coördinator public affairs bij Jeugdzorg Nederland: stijn.verbruggen@jeugdzorgnederland.nl.

Met vriendelijke groet,

Hans Spigt
Voorzitter Jeugdzorg Nederland

⁸ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/toekomstscenario-kind-en-gezinsbescherming-biedt-kansen/>

⁹ <https://www.jeugdzorgnederland.nl/actueel/onderzoek-significant-public-niet-meer-dan-8-a-9-gezinnen-per-jeugdbeschermer/>